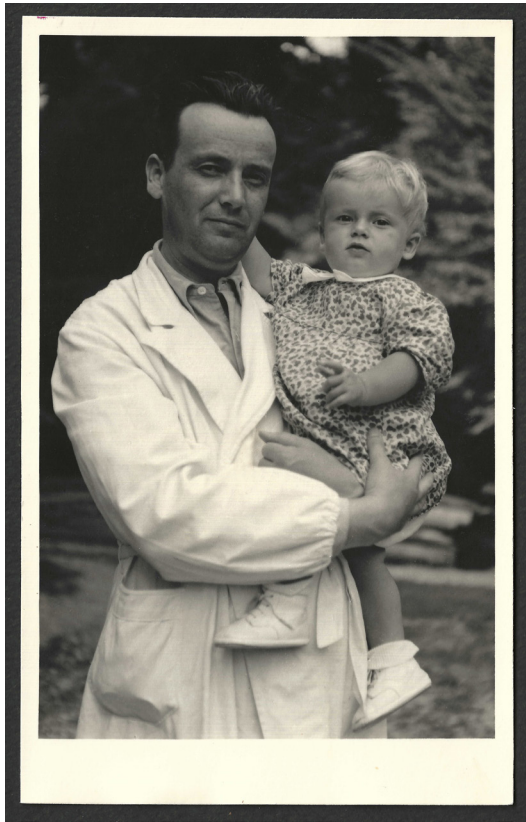

MM:K

Medobčinski muzej Kamnik – Galerija Miha Maleš

*Oče in hči –
Miha Maleš in
Travica Maleš Grešak*

Založil: Medobčinski muzej Kamnik (zanj: mag. Zora Torkar)

Razstava: Oče in hči - Miha Maleš in Travica Maleš Grešak

Avtorici razstave: Breda Ilich Klančnik, Saša Bučan

Avtorica besedila: Breda Ilich Klančnik

Fotografije: Galerija Miha Maleš, zapuščina družine Maleš-Grešak

Oblikovanje: Vladimir Ristić

Tisk: Studio Dataprint

Marec, 2023

Izdajo zloženke je omogočila Občina Kamnik.

OBČINA KAMNIK

*Oče in hči –
Miha Maleš in
Travica Maleš Grešak*

*A*prila 1985 je bila v kamniški Galeriji Miha Maleš odprta razstava umetnikovih fotografskih portretov kulturnih delavcev. Mirko Kambič, ki je skupaj s kustosom Borutom Rovšnikom pripravil razstavo, je ob tej priložnosti zapisal nekaj drobcev iz pogovorov, ki jih je imel z zgovornim umetnikom. V spremnem besedilu je poudaril, da je znal Maleš z bistrim očesom presoditi pomen trenutnega svetlobnega zapisa ter ga oplemenititi z likovnimi prvinami in ogreti z lastnim občutjem. Razstavljeno gradivo je zajemalo le portretno galerijo najuglednejših literatov in likovnikov, Maleševih sodobnikov in prijateljev. Med njimi pesnika Otona Župančiča in Alojza Gradnika, slikarja Riharda Jakopiča in Maksima Gasparija, pa sopotnike, združene v Četrtni generaciji... V spremni besedi je Kambič omenil, da najdemo med povojnimi portreti tudi izredno lepe otroške motive na slikah družinskega značaja. »Razstavljeno ali še v arhivu počivajoče gradivo,« je zapisal, »govori o Malešu kot o likovniku, ki je znal vtisniti svoje občutje tudi fotografski sliki.«

Tokratna razstava odpira torej tiste manj znane strani iz Maleševega družinskega albuma. Najprej je bila njegov priljubljeni model mlada lepotica Olga, ki je postala njegova vdana življenjska sopotnica in »arhivarka« njegovega opusa. Po rojstvu težko pričakovane edinke pa je umetnik preusmeril svojo pozornost in objektiv nanjo. V skladu s svojo lirično naravo ji je izbral neobičajno ime – Travica. Od rojstva je ljubeče spremljal njeno rast predvsem s pomočjo fotoaparata. Kdaj pa kdaj je ljubki obrazek narisal ali naslikal v akvarelu. Nadobudno šolarko je portretiral tudi v olju in v ozadju upodobil njene otroške risarske poskuse. Podobo v branje zatopljene deklice je ohranil na nekaj monotipijah. Najobsežnejša pa je zagotovo

serija fotografij, na katerih običajno prepoznamo notranjščino tivolskega ateljeja, ki je bil obenem dom mlade družine. Predvsem pozicija ob oknu je ponujala zanimiv okvir, v resnici okenski okvir, ob katerega je oče na okensko polico posadil svoj prikupni model in s tem ustvaril idealno prizorišče za igro odsefov in poudarjenih svetlo temnih nasprotij. V domačem ateljeju je pozneje že zavestno poziralo odraščajoče dekcle z raznimi rekviziti, odeto v eksotična oblačila in z različnimi pokrivali. Fotokronika je tako zanimiv dokument časa in hkrati intimna pripoved o hčerinem odraščanju.

V rojstnem listu in uradnih dokumentih je imela Travica sicer zapisano tudi ime po svoji materi Olgi, za vse nas, ki smo jo poznali, pa je bila preprosto – Travica. Čeprav je bila po izobrazbi arhitektka, je bila tudi zanjo, podobno kot za njeno mamo, v ospredju skrb za očetovo dediščino. Na svojem novem domu v Zgornji Rečici nad Laškim je zasnovala galerijo očetovih del in uredila prostore za grafično zbirko ter dragoceno arhivsko gradivo. Po njeni smrti je skrb za Maleševo zapuščino prevzela generacija njenih otrok.

